

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברנו המתים -
הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"

יצחק רבין.
תרפ"ב-תשנ"ו, 1922-1995

אנה גרטרוד שרלוטה (לוטי) רוזנבאום (בסר)
Charlotte Gertrud Anna (Lotte)
Rosenbaum(Besser)

תרס"ה- תש"ט, 1905 - 1949

החקר של

תאריך
ספטמבר
2018

"כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד"
(ירמיהו לא')

מסמך 1 – דף נופל

מקור : אתר יזכור משרד הביטחון

טוראי

לוטי רוזנבאום

ההגנה

נפלה ביום כ"ט בשבט תש"ט (28.02.1949)

בת 44 בנופלה

מקום מנוחתה בית העלמין האזרחי רמת הכובש

סיפור חייה

נולדה בשנת תרס"ה (1905) בגרמניה. בעת שלטון הנאצים בגרמניה נאסר בעלה של לוטי והיא "הפכה עולמות" כדי לשחררו מבית-הסוהר ולאחר מאמצים רבים עלה הדבר בידה. עם פרוץ מלחמת-העולם השנייה עלתה לוטי עם בעלה לארץ-ישראל והצטרפה לקיבוץ רמת הכובש. ההסתגלות לחיי הקיבוץ היתה קשה על לוטי, אך כעבור תקופת מה הצליחה, בעזרת יחסיה המיוחדים עם ילדי המשק ורצון טוב מצדה, להתגבר על המכשולים והיא החלה לרקום מערכת נפלאה עם אנשי המשק; היא למדה עברית וגילתה מעורבות בחיי החברה.

בשלהי מלחמת-העצמאות המשיך קיבוץ רמת הכובש להיות מטרה לצליפות מהגזרה המזרחית; לפיכך נשארו הילדים והאוכלוסייה הבלתי-לוחמת מחוץ לקיבוץ. אולם לוטי וחברות נוספות נשארו במשק בתפקידי עזר לכוחות הלוחמים.

ביום כ"ט בשבט תש"ט (28.2.1949) סעדה לוטי את בעלה החולה, בשעה שכדור אויב פגע בראשה והכרתה אבדה. זמן קצר לאחר-מכן נפטרה על שולחן הניתוחים בבית-החולים. הובאה למנוחת-עולמים בחלקה הצבאית בבית-הקברות של רמת הכובש.

חבריה הספידו אותה באומנם כי לוטי אהבה את החיים והיופי הטמון בהם, גילתה אהבה גם לילדים ופרחים, וביתה היה פתוח תמיד לכל אדם.

(דף זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי 'יזכור', שנערך ע"י משרד הביטחון)

חסר:

שם הוריה, תאריך
ומקום לידה
מדויקים, פרטים על
חיבורה ליהדות,
שם בעלה ותאריך
עלייתם לארץ

מסמך 2 – דף נופל מקור: אתר ארגון ההגנה

הוסף במסמך:

- שירותה הצבאי בחטיבת אלכסנדרוני (חי"ש)

גרסא סותרת במסמך:

* מקום לידה- ברמת הכובש

לוטי רוזנבאום ז"ל

בת 44 בנפלה

נולדה ברמת הכובש
בתרס"ה, 1905
התגוררה ברמת הכובש
שרתה בחטיבת אלכסנדרוני (חי"ש)
נפלה בקרב
בכ"ט בשבט תש"ט, 28/2/1949
במלחמת העצמאות
מקום נפילה: רמת הכובש
באזור מרכז הארץ והשפלה

קורות חיים:

לוטי נולדה בשנת תרס"ה (1905) בגרמניה. בעת שלטון הנאצים בגרמניה נאסר בעלה של לוטי והיא "הפכה עולמות" כדי לשחררו מבית-הסוהר ולאחר מאמצים רבים עלה הדבר בידה. עם פרוץ מלחמת-העולם השנייה עלתה לוטי עם בעלה לארץ-ישראל והצטרפה לקיבוץ רמת הכובש. ההסתגלות לחיי הקיבוץ היתה קשה על לוטי, אך כעבור תקופת מה הצליחה, בעזרת יחסיה המיוחדים עם ילדי המשק ורצון טוב מצדה, להתגבר על המכשולים והיא החלה לרקום מערכת נפלאה עם אנשי המשק: היא למדה עברית וגילתה מעורבות בחיי החברה.

בשלהי מלחמת-העצמאות המשיך קיבוץ רמת הכובש להיות מטרה לצליפות מהגזרה המזרחית; לפיכך נשארו הילדים והאוכלוסייה הבלתי לוחמת מחוץ לקיבוץ. אולם לוטי וחברות נוספות נשארו במשק בתפקידי עזר לכוחות הלוחמים.

ביום כ"ט בשבט תש"ט (28.2.1949) סעדה לוטי את בעלה החולה, בשעה שכדור אויב פגע בראשה והכרתה אבדה. זמן קצר לאחר-מכן נפטרה על שולחן הניתוחים בבית-החולים. הובאה למנוחת-עולמים בחלקה הצבאית בבית-הקברות של רמת הכובש.

חבריה הספידו אותה באומרם כי לוטי אהבה את החיים והיופי הטמון בהם, גילתה אהבה גם לילדים ופרחים, וביתה היה פתוח תמיד לעניים ולכל אדם הנצרך לסעד ועזרה.

**מסמך 4 – צילום קברה של לוטי רוזנבאום בבית העלמין הצבאי ברמת הכובש
מקור: יוסי רוזנבאום**

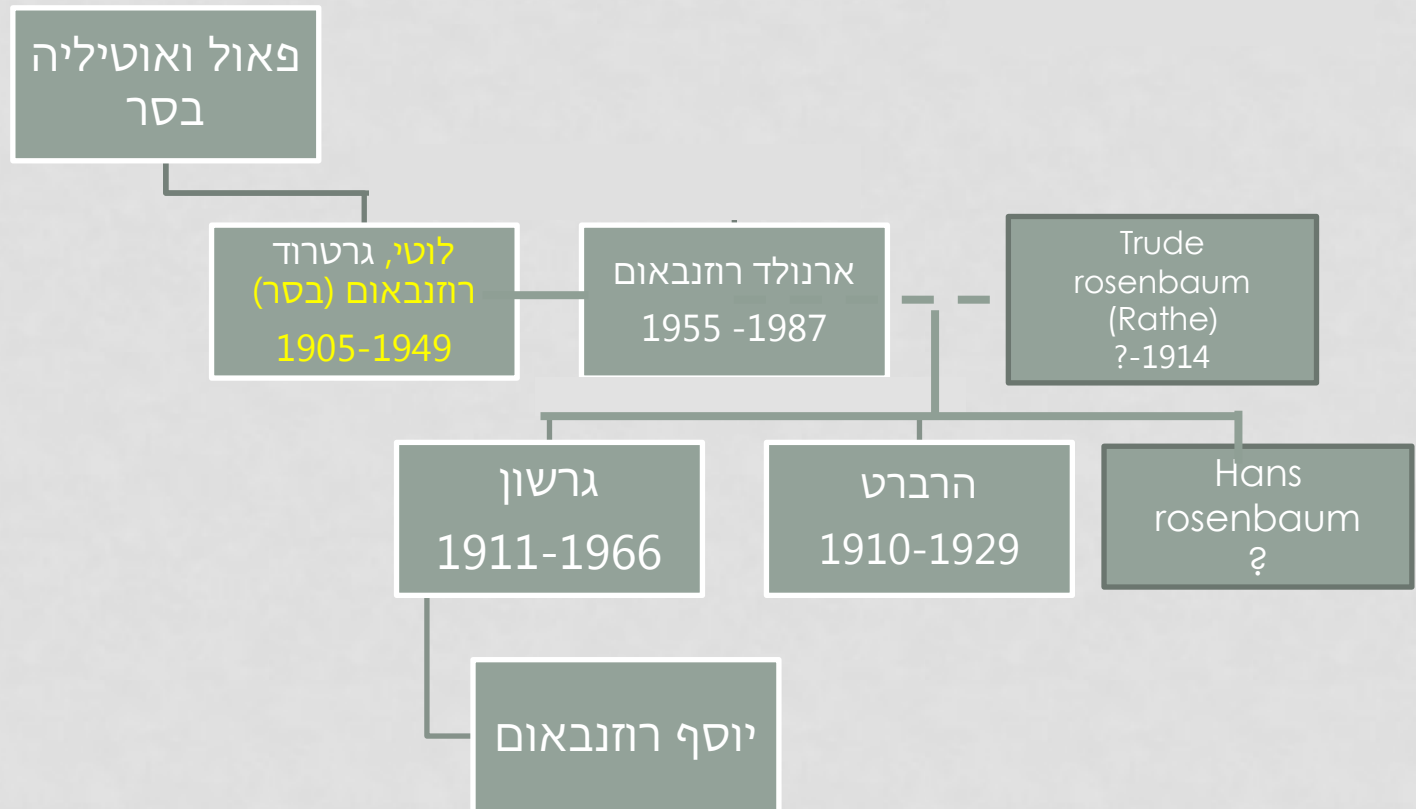

הכיתוב על גבי המצבה:
רוזנבאום לוטי
נולדה תרס"ה-1905
נפלה כ"ט שבט תש"ט 28.2.1949

לוטי - סיפור חייה

סבתי גרטרוד נפטרה בשנת 1914 והשאירה את סבי ארנולד רוזנבאום עם שני בנים – הרברט וגרשון. סבי ארנולד היה אדם אמיד. הוא היה סוחר בחומרי בניה. לימים התאהבה בו המזכירה שעבדה אצלו בעסק. **אנה גרטרוד שרלוטה (לוטי)** בתם של פאול ואוטיליה בסר הייתה גרמניה נוצריה. בשנת 1930 למרות רצון הוריה התגיירה ונישאה לסבי ארנולד. כשנישאו לוטי הייתה בת 25 וסבי בן 54, פער הגילים (29 שנים) ביניהם לא הפריע לאהבה לפרוח בביתם. כאשר תפסו הנאצים את השלטון בגרמניה הם דרשו מסבי להעביר לידיהם את העסק, כשסרב איימו עליו ואף כלאו אותו בבית הסוהר. הייתה זו לוטי שניצלה את היותה גרמניה כדי לחלץ אותו מהכלא. כאשר לקחו ממנו הנאצים את העסק והותירו אותם חסרי כל עברו לוטי וסבי לברלין. ב 1938 קיבלו לוטי וסבי את רישיון העלייה ובאמצע ספטמבר 1939, שבועיים אחרי פרוץ מלחמת העולם השנייה עזבו את גרמניה והגיעו לארץ לקיבוץ רמת הכובש היכן שבנו גרשון גר עם משפחתו. במהלך מלחמת השחרור ביום 28.2.1949 חדר כדור שנורה מרובהו של צלף ערבי דרך חלון ביתם ופגע בלוטי. לוטי הובאה לבית החולים מחוסרת הכרה ונפטרה על שולחן הניתוחים. בת 44 הייתה במותה והיא קבורה בחלקה הצבאית של חללי מערכות ישראל בבית העלמין של הקיבוץ. לוטי הגרמניה שהתגיירה ונישאה לסבי למרות רצון משפחתה, עזבה את מולדתה והוריה והלכה אחרי אהבתה לחיות בישראל מצאה את מותה במלחמת השחרור. שמה רשום באתר ההנצחה של משרד הביטחון לצד כל חללי המערכות. מאז בכל יום זיכרון לחללי המערכות עולים חברי הקיבוץ לבית העלמין, פוקדים את קברה וזוכרים אותה.

דיאגרמת אילן יוחסין כפי שעולה מהמידע

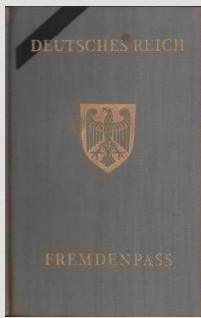

מסמך 5 – צילום דרכון של ארנולד רוזנבאום, בעלה של לוטי
בעליית לארץ ישראל 17.10.1939
מקור: ארכיון מדינת ישראל

מידע שהוסף:
תאריך לידה של
ארנולד, בעלה של
לוטי
27.12.1876
תמונת בעלה

מסמך 6- תצלומים נוספים מתוך צילום דרכון של ארנולד רוזנבאום בעליית לארץ ישראל 17.10.1939 מקור: ארכיון מדינת ישראל

מסמך 7 – רשימת עולים לארץ ישראל

בתאריך 22.10.1939

מקור: ארכיון מדינת ישראל

מחלקת העליה של הסוכנות היהודית לא"י
לשכת העליה, חיפה

דף-10-

ר.ע. 10/39

רשימת עולים שבאו לא"י

היום 22.10.39 האניה ל ל י החברה א ד ר י א

מס. סדורי	המשפחה	השם	גיל	סוג	מס. הרשיון	הקרובים בא"י וכתבתם
444	קרנובסקי	מוסיל	25	ג	299	
445		נחמה	27	"	"	
446	ק"ס	וולף	46	ג	383	
447		אנצח	46	"	"	
448	קוהלברג	אוזיאש	34	ג	54	
449	קופפל	הלמוט	27	ג	151	
450	קרב	הנס	25	ג	"	
451	רוזנבאום	ארינולד	65	ד	"	
452		פרלומה	34	"	"	
453	רוזנבאום	משה	46	ג	"	
454	"	גרטה	37	"	"	
455	"	אליהו	11	"	"	
456	ריינר	ארנולד	75	א-1	"	
457	"	רוזה	74	"	"	
458	רכניצר	סקסימיליא	22	ב-3	"	

לוטי וארנולד
הגיעו לארץ ישראל
באוניית "גליל"

לוטי היתה בת 34
וארנולד בו 63

מסמך 9 - תיק התאזרחות של ארנולד ולוטי רוזנבאום 22.12.1942

מקור: ארכיון מדינת ישראל

These small photographs of applicant and of his wife if he is married should be furnished. Photographic photographs will not be accepted.

(a) Surrendered to be written first in capital letters, followed by other names. If the surname has been changed and registered, the former name should be given in brackets.

(b) Full postal address.

(c) Name of place of birth and name of state to be signed from passport or birth certificate.

(d) If married, by birth acts that was converted into Judaism in 1929 see letter at 3.

(e) Full names and address.

WARNING
Extract from Article 22 of the Palestinian Citizenship Order, 1937: "If any person knowingly makes any false representation or any statement false in a material particular he shall be liable on conviction to imprisonment not exceeding three months."

I am satisfied that the applicant can converse in the HEBREW language.
Made and subscribed this 22 day of December 1942, before me.
(Signature) J. Macdonald (Title) CITIZENSHIP APPLICATION OFFICER

ממשלת פלשתינה (א"י)
מחלקת העליה וההגירה
דבר ההלך בנוגע לתזכיר הפלשתינאית (א"י) 1925.
בקשה לקבלת תעודת של התאזרחות
(פרק 7 דבר ההלך בנוגע לתזכיר הפלשתינאית (א"י) 1925)
אני, ארנולד רוזנבאום א"י
רמת חקלאות נכר - סאבא
הנני גדול מן ימי (אשר אם אשה - בלתי נשואה, אלמנה או גרושה) כמקום בזה להצהיר
נכון פלשתינה (א"י) והנני מודיע שיש אקבל תעודת התאזרחות הנני אומר לשבת בקביעות
פלשתינה (א"י). בקבלי תעודת התאזרחות תרני מחויב להחזיר כל מסמכים או להסדפה שיות
ברשותי ולחשבו שבתקופת אסון פלשתינה (א"י) או לסמוך הדקדק באסן סומכי או הצהרה
במקום זה.
אני מצהיר שגורתי פלשתינה (א"י) תקשה של לא פחות משנתיים מתוך שלש השנים שקדמו
לתאריך הבקשה הזאת.
עוד הנני מצהיר שהמסמכים דלקסן בנוגע אלי הם נכסיו.
1. מקום לוחי (א) קרמניק 27.12.1905
2. תאריך לוחי 27.12.1905
3. בלתי נשוי (בלתי נשואה, אלמנה) או גרושה נשוי
4. נתינותי רוסית
5. משלת יד רוסית
6. שם אשתי חנה
שם משפחתי בנעוריה חנה
מקום ותאריך לידתי קרמניק 27.12.1905
נתינות לפני הנשואה רוסית
7. שם הילדים
8. הנני יודע באשן אישני לשני חושבי פלשתינה (א"י) אשר שםם קובו לחלק המכונה לחתום להם:
(a) חנה רוזנבאום - חנה רוזנבאום
(b) ברוך רוזנבאום - ברוך רוזנבאום
חתימת עורך הבקשה ארנולד רוזנבאום

מידע שהוסף:

- תאריך לידה של לוטי - 17.5.1905 (י"ב אייר תרס"ה)
- מקום הולדתה של לוטי - לנדסברג (ורטה) גרמניה Landsberg (Warthe)
- בעת הבקשה לא היו לזוג ילדים
- מקום הולדתו של ארנולד, בעלה - קרצובצה, רומניה

מסמך 11- מסמכים נוספים מתוך תיק התאזרחות של ארנולד ולוטי רוזנבאום
22.12.1942

מקור: ארכיון מדינת ישראל

(3) אפרים מנחם ארנולד, תל אביב
אנו מודים לך על שאתה שולח אלינו
הודעה בדבר היותך קובל את הודעות
האזרחות בשנת 1924 שיש
אין בידינו הודעה את התעודה לקובל את היותך
הודעה לקובל האזרחות
אנו מודים לך
תל אביב 22.12.1942

מידע שהוסף:
הצהרה של ארנולד
רוזנבאום
בתאריך
22.12.1942
על גיורה של אשתו,
לוטי בשנת 1924
אצל הרב דר אלזס

תעודת הגירה
נשארה בגרמניה

מסמך 12- תמונת העיר "לנדסברג על הוורטה" בעבר חלק מגרמניה
כיום נקראת גז'וב ויילקופולסקי במדינת פולין
מקור: אתר פולסקה

בעיר זו נולדה
לוטי

ועל פי מידע
ממפקד
אוכלוסין לבני
מיעוטים
בגרמניה
במאי 1939
בעיר זו גם
התגוררו לוטי
ובעלה ארנולד
רוזנבאום

לוטי רוזנבאום איננה

קשה להבין, לתפוס איך קרה הדבר, אך היא איננה. נפלה בביתה ע"י כדור הרוצחים. היא כל כך אהבה את החיים ואת כל היפה בהם, את הילדים והפרחים. ריחמה על כל חיה וסבלה את סבלו של כל אחד. אדם נאמן וטהור הייתה והיא הלכה מאתנו, הלכה באופן כל כך אכזרי וטרגי. בת 44 הייתה במותה. 25 שנים צעדה יחד עם אבי, הייתה מאושרת אתו בימים הטובים וחילקה אתו את מנת הסבל בימים הרעים. אני זוכר איך התרוצצה כשאבי עצור היה בבית הסוהר של הנאצים, איך רצה ממוסד למוסד, התחננה ובכתה עד שהשיגה את שחרורו. ליבה היה טוב ומסירותה למשפחה לא ידעה גבול. צעירה הייתה עדיין, אולם בתפקידה הקשה התבגרה מהר וידעה לכוון את העניינים ביד חזקה, בכל מקום, בבית ובעסק, היא הייתה האיש המרכזי. תמיד שידלה את אבי לעזור לעניים. דלתה הייתה פתוחה לכל הדחוקים. עד עלייתי לארץ הייתה לי לאם. אמא קטנה וצעירה, אמא נאמנה ואהובה. היא נתנה לי כל מה שליבי חיפש כל השנים – אהבת אם. בימים הקשים בגרמניה, זמן שלטון הנאצים, עמדה ליד אבי ולא עלה בדעתה לעזבו, כי אהבה אותו בכל ליבה הטוב. כשפרצה מלחמת העולם השנייה הצליחו הורי להימלט מן הגיהנום הנאצי ולעלות לארץ. קשה היה לה בזמן הראשון להתרגל לסביבה החדשה, לחיים החדשים, לחיי העמל והדאגה. אולם היא הצליחה להתגבר על כל הקשיים. הרבה עזרו לה הקטנים, הילדים, שאהבוה כל כך, כי גם ליבה היה לב של ילד, טהור ונקי, איתם למדה גם את שפתנו. במשך כל השנים התגעגעה ודאגה למשפחתה בגרמניה, לאמה הזקנה והחולה. חלומה הגדול היה להתראות ולעזור לה בשנותיה האחרונות. עכשיו, כל כך קרובה למטרה זו – נלקחה מאתנו.

עובדיה פורת (יוסלביץ)
1911-1995

מסמך 14- קטע מתוך סיפור "הצימוק" דף אחרון באטוביוגרפיה של עובדיה פורת

לציין, עובדיה פורת היה מזכיר קיבוץ רמת הכובש
והיה חתום על בקשת ההתאזרחות של משפחת רזנבאום

"הצימוק" לש.י. עגנון

בקיץ 1942 בא הסופר ש.י. עגנון לביקור בקיבוץ.....

.....במשך ימי שהותו בקיבוץ שמשתי כמלווה שלו. לא הסתרתי מפניו דבר, אף פינה במשק, וניתנה לו הזדמנות לעשות היכרות עם האורות והצללים בחברה הקיבוצית.

.....

לאחר שני ימי שהות בקיבוץ אמר לי עגנון: ר' עובדיה, יפה, הראית לי את ענפי המשק, דבר לא החסרת.. אבל, ודאי ידוע לך, כי אני סופר, פרנסתי על הכתיבה, לצימוק אני זקוק. הוא חשש שמא לא ירדתי לעומק דעתו וחזר: אני צריך א, "ראזינקע" (צימוק – ביידיש). הבינותי, אמרתי לעגנון וה"צימוק" בשבילך ערוך ומוכן...

בראשית מלחמת העולם השנייה ניצלו מגיא התופת שבגרמניה זוג שהגיע לקיבוץ, מקום בו חיו בני משפחה וקרובים שלהם. הוא היה בגיל מתקדם, על סף הזקנה, בגרמניה היה בעל בית חרושת, ובעבר – חסיד של האדמו"ר מסדיגורה. היא – צעירה ממנו, יפה, נעימת הליכות וגרמניה. לימים נודע, כי שני אחיה, היו טייסים ב"לופטוופה" – חיל האוויר הגרמני.

באותה ריבה גרמניה שעבדה כפקידה בבית החרושת, התאהב הבן הבכור של החסיד מסדיגורה, אך כמכשול בדרכו התייצב... אביו. התוצאות הטראגיות לא אחרו לבוא: הבן התאבד, והיא- הלכה אחרי האב.

ש.י. עגנון התעניין בפרטי הפרטים, וביקשני להפגישו עם ה"בעל דבר". היה בירכתי המשק, צריך בלה ורעוע, ששימש אי פעם לצרכי הבוצרים, והוא בקרבת מקום לכפר טירה. האיש שעגנון התעניין בו היה דורך ענבים בגיתו בצריך, ומכין בקבוקים של יין לחברים.

לאחר נטילת רשות, ליוויתי את עגנון לצריך הזה ובמשך שעות ארוכות התייחדו שם ושוחחו. אולי ניתן לגלות בכתבי היד של עגנון שמץ דבר מאותה שיחה ממושכת.

האישה עצמה - סוף מר זימן לה הגורל. בימי מלחמת השחרור, יום אחד לפני שצה"ל נכנס למשולש הקטן, והחיילים העירקיים שישבו בחורשה, מזרחה למשק, עוד כיבדו את היישוב במטר כדורים, כדור אחד חדר לבניין שליד הבריכה, ולרוע המזל, פילח את ליבה והיא הייתה הקרבן האחרון במלחמת הקוממיות ברמת הכובש.

מסמך 15- תמונות
מקור : יוסי רוזנבאום

רמת הכובש

לוטי ויוסי רוזנבאום

מסמר 16- תמונות של קיבוץ רמת השופט מקור : מאגר פיקיוויקי

